

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKPS.431.6.22.2025.KJ

**Pani
Joanna Wiraszka
Dyrektor
Centrum Usług Społecznych
w Prusicach
ul. Żmigodzka 39
55-110 Prusice**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Do podpisanego w dniu 8 sierpnia 2025 r. protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Wrocław, 29 września 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Usług Społecznych w Prusicach ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Joanna Wiraszka, zatrudniona na stanowisku Dyrektora CUS w Prusicach od dnia 17.02.2022 r. do 31.03.2023 r., a w okresie od 1.04.2023 r. do nadal zatrudniona na ½ etatu na stanowisku Dyrektora CUS oraz na ½ etatu na stanowisku organizator usług społecznych. (dowód: akta kontroli, str. 33-34)
Zakres kontroli	Realizacja zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz zgodność zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi. Okres objęty kontrolą od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 9 czerwca 2025 r.
Podstawa prawna kontroli	1. art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ² , 2. § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej ³ Plan kontroli na I półrocze 2025 r. (KO-KZ.430.9.2024.MK), zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 20 grudnia 2024 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	od dnia 9 czerwca 2025 r. do dnia 30 czerwca 2025 r.
Kontrolerzy	1. Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodniczący zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.241.2025.KJ z dnia 3 czerwca 2025 r., 2. Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.242.2025.KJ z dnia 3 czerwca 2025 r. (dowód: akta kontroli, str. 9-11)

¹ dalej „Ośrodek” lub „OPS”

² t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214., dalej „ustawa o pomocy społecznej” lub „ustawa”

³ Dz. U. z 2025 r., poz. 1065, dalej „rozporządzenie w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej”

II. Ocena kontrolowanej jednostki

W okresie objętym kontrolą odpowiedzialność za realizację zadań ponosi Pani Joanna Wiraszka – Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Prusiacach.

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny cząstkowe badanych obszarów, działalność Centrum Usług Społecznych w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

III. Ustalenia kontroli

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach 9, 10 i 11 czerwca 2025 r. w CUS w Prusicach ustalono, co następuje.

Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 16, 16a, 18, 19 i 20 ustawy o pomocy społecznej, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych wydawał Dyrektor Centrum, który działał w tym zakresie na podstawie Zarządzenia nr 31/2022 z dnia 17 lutego 2022 r. Burmistrza Gminy Prusice.

Gmina Prusice nie prowadzi mieszkania wspomaganego/treningowego. Jak wyjaśnił Dyrektor CUS Gmina posiada podpisaną Umowę o współpracy w zakresie najmu lokalu na potrzeby mieszkania chronionego na czas określony od 1.02.2021 r. do 31.12.2025 r. z prywatnym przedsiębiorcą.

Gmina Prusice od 1.09.2024 r. realizuje projekt „Rozwój usług społecznych i zdrowotnych oraz mieszkalnictwa w Gminie Prusice”, na który otrzymała dofinansowanie w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027. Celem tego projektu jest między innymi utworzenie dwóch mieszkań wspomaganych w każdym

po 3 pokoje jednoosobowe. Łącznie przewiduje się utworzenie miejsc dla sześciu osób. Data zakończenia projektu to 30.06.2026 r.

W tym miejscu, stwierdzić należy, że brak mieszkania treningowego lub wspomaganego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 oraz 15 ustawy o pomocy społecznej nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Centrum, w okresie objętym kontrolą nie wpłynęły wnioski o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15).

Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 2a, 3a, 4 i 5 ustawy o pomocy społecznej, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (pkt 2a),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach (pkt 5).

Gmina Prusice nie realizuje zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2 i 3b ustawy o pomocy społecznej dotyczących przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2), oraz przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej (pkt 3b), gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Centrum, w okresie objętym kontrolą brak było wniosków o udzielenie wsparcia w tym zakresie.

Gmina Prusice nie prowadzi domów pomocy społecznej (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Jak wyjaśnił Dyrektor CUS osoby wymagające umieszczenia w dps, kierowane są do domów pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanych jak najbliżej ich miejsca zamieszkania, a w przypadku braku miejsc w najbliższych placówkach, za ich zgodą umieszczane są w innych domach pomocy społecznej.

Gmina Prusice posiada na swoim terenie ośrodek wsparcia o zasięgu gminnym tj. Prusicki Dzienny Dom Pobytu Senior Wigor, mieszczący się w Prusicach przy ul. Żmigrodzkiej 39, przeznaczony dla 15 osób.

Kierownik Prusickiego Dziennego Domu Pobytu Senior Wigor spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6, 9 i 10 ustawy o pomocy społecznej, dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9),
- zapewnienia utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzania sprawozdawczości i przekazywania jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 10).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8)

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Dyrektor Centrum, w okresie objętym kontrolą nie było wniosków o ww. formy pomocy.

Gmina Prusice nie realizuje zadania wynikającego z art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy dotyczącego rozwijania infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Jak wyjaśnił Dyrektor CUS, mieszkańcy Gminy korzystają ze wsparcia środowiskowych domów samopomocy w sąsiednich Gminach tj. w Obornikach Śląskich i w Żmigrodzie.

CUS w Prusicach koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej).

W kontrolowanym okresie Dyrektor CUS w Prusicach nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz obywateli, jednakże pracownicy socjalni informują osoby zainteresowane o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne (art. 110 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej).

W okresie objętym kontrolą CUS w Prusicach nie kierowało wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami, jednakże wszystkie zainteresowane osoby pouczano o sposobie i trybie ubiegania się o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami, jednakże CUS informowało klientów o możliwości ubiegania się w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Trzebnicy o ustalenie stopnia niepełnosprawności, wydawano druki, udzielano pomocy przy wypełnianiu wniosków oraz podczas odwoływania się od wydanego orzeczenia (art. 110 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej).

Dyrektor CUS w Prusicach składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej).

W okresie objętym kontrolą Centrum Usług Społecznych w Prusicach realizowało wypłatę świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁴.

Dyrektor CUS w Prusicach spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w CUS spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w Jednostce realizujący pracę socjalną w środowisku, za wyjątkiem trzech pracowników, którzy w ramach wykonywanych obowiązków pobierają dodatek w wysokości 200,00 zł z uwagi na fakt, że ½ etatu zajmuje wykonywanie pracy socjalnej. W aktach personalnych pracowników socjalnych CUS znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz podpisane zakresy czynności. Dodatek ten nie był uwzględniany przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracowników, zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁵.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Prusice zamieszkałą przez 8 937 mieszkańców, w tym 433 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2024 r.) i 8 932 mieszkańców, w tym 150 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 9.06.2025 r.). W Centrum Usług Społecznych Prusicach na dzień kontroli zatrudnionych było 5 terenowych pracowników socjalnych (3,5 etatu).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku CUS w Prusicach powyższy wskaźnik jest spełniony w stosunku do rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W zakresie realizacji zadania dotyczącego zapewnienia tymczasowego schronienia stwierdzono:

1. W skontrolowanej sprawie nr 2. (Z.W.) w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej Nr CUS/8222/SCHR/1/2024 z dnia 8.02.2024 r. ustalono odpłatność Strony za pobyt

⁴ t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 337.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 ze zm.

w Schronisku dla Osób Bezdomnych w wysokości 500,00 zł miesięcznie, pomimo tego, że dochód Strony w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku wynosił 719,00 zł.

Zgodnie z art. 97 ust.1a. ustawy o pomocy społecznej w przypadku osoby bezdomnej skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie ma zastosowania ust. 1 zdanie drugie tj. *osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego.*

Jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego, opłata nie może być wyższa niż 30 % dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie osoby skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych, a w przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie może być wyższa niż 50 % tego dochodu.

W zakresie realizacji zadania dotyczącego przyznawania i realizacji usług opiekuńczych i usług sąsiedzkich stwierdzono, że ww. usługi przyznawano bez wydawania decyzji administracyjnych oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej ponadto zgodnie z ust. 4 decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców i osób, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Gmina Prusice Uchwałą Nr LXXIX/415/23 z dnia 23 marca 2023 r. przyjęła Plan Wdrażania Centrum Usług Społecznych w Gminie Prusice. W rozdziale 5 pkt 1 ppkt 1 zamieszczono zapis: *„Centrum Usług Społecznych będzie oferowało usługi społeczne na zasadzie powszechności (art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy o CUS), bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz podejmowania decyzji administracyjnej w odniesieniu do każdej kolejnej formy wsparcia usługowego”.*

W toku kontroli CUS w Prusicach ustalono, że ww. Jednostka realizowała Program Usług Społecznych przyjęty odpowiednio:

– Uchwałą Nr XCI/495/2023 Rady Miejskiej w Prusicach z dnia 20 grudnia 2023 r. (okres realizacji od 1 listopada 2023 r. do 31 grudnia 2024 r.). W rozdziale 8 pn. *„Wysokość opłat za usługi społeczne, osoby uprawnione do uzyskania ulg w opłacie za usługi społeczne i wysokość tych ulg”* zamieszczono zapis; *„Usługi społeczne oferowane w programie usług świadczone będą nieodpłatnie ramach trwałości realizacji projektu nr POWR.02.08.00-IP.03-00-001/20 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego w ramach <<Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój>> na lata 2014-2020. Usługi odpłatne świadczone w ramach CUS to: usługi opiekuńcze, Prusicki Dzienny Dom Pobytu <<Senior Wigor>>, usługi schronienia. Do ustalenia odpłatności za te usługi stosuje się Uchwały Rady Miejskiej w Prusicach”.*

– Uchwałą Nr XVI/66/2025 Rady Miejskiej w Prusicach z dnia 29 stycznia 2025 r. (okres realizacji od 28 lutego 2025 r. do 30 czerwca 2027 r.). W rozdziale 8 pn. *„Wysokość opłat za usługi społeczne, osoby uprawnione do uzyskania ulg w opłacie za usługi społeczne i wysokość tych ulg”* zamieszczono zapis; *„Usługi społeczne oferowane w programie usług świadczone będą nieodpłatnie ramach trwałości realizacji projektu nr POWR.02.08.00-IP.03-00-001/20 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego w ramach <<Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój>> na lata 2014-2020. oraz realizowania Projektów finansowanych w ramach Programu Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska a także środków własnych Gminy. Usługi odpłatne*

świadczone w ramach CUS to: Prusicki Dzienny Dom Pobytu <<Senior Wigor>>, usługi schronienia. Do ustalenia odpłatności za te usługi stosuje się Uchwały Rady Miejskiej w Prusicach”.

Utworzenie centrum usług społecznych nie zwalnia gminy ze stosowania ustawy o pomocy społecznej przy przyznawaniu świadczeń pomocy społecznej, kwalifikujących się jednocześnie jako usługa społeczna w rozumieniu ustawy. O ile ustawa o pomocy społecznej sama nie wyłącza takiej konieczności to świadczenia w niej przewidziane są przyznawane na podstawie decyzji administracyjnej i po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego. Przyjęty przez radę gminy program usług społecznych powinien uwzględniać treść art. 5 ust. 4 pkt 1 ustawy i wynikające z niego zobowiązanie do formułowania programów usług społecznych w taki sposób, by określając usługi społeczne uregulowane w przepisach odrębnych nie uchybiały tym przepisom, w tym w szczególności standardom ich świadczenia i zasadom ich przyznawania. Przepis art. 42 ust. 1 ustawy i zwolnienie z obowiązku wydania decyzji administracyjnej przy kwalifikowaniu do korzystania z usług społecznych będzie miał natomiast zastosowanie w odniesieniu do innych usług społecznych, których zasady przyznawania nie zostały określone przepisami odrębnymi.

W zakresie realizacji zadania dotyczącego przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono:

1. W skontrolowanej sprawie Nr 4 (B.W.) w decyzjach nr CUS/8122/ZS/10/24 z dnia 13.08.2024 r. CUS/8122/ZS/Z/19/25 z dnia 15.01.2025 r. stwierdzono brak wskazania daty odbioru decyzji administracyjnych przez Stronę.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Zgodnie z art. 39 k.p.a. organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia (art. 46 § 1 k.p.a.). Przepisy art. 39 i następne k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W zakresie realizacji zadania dotyczącego przyznawania i realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono:

1. W sprawie nr 1.(M.H.) w podstawie prawnej decyzji Nr CUS/8121/SUO/1/2024 z dnia 8.01.2024 r. dotyczącej przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi przywołano Uchwałę Rady Miasta i Gminy w Prusicach Nr XLIII/235/04 z dnia 7 października 2004 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

2. W sprawie nr 1.(M.H.) w podstawie prawnej decyzji Nr CUS/8121/SUO/1/2024 z dnia 8.01.2024 r. i w sprawie nr 2.(E.T.) w podstawie prawnej decyzji Nr CUS/8121/SUO/2/2024 z dnia 2.09.2024 r. nie przywołano szczegółowych przepisów rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

3. W sprawie nr 1.(M.H.) w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej Nr CUS/8121/SUO/1/2024 z dnia 8.01.2024 r. wskazując na zakres przyznanych usług przywołano § 4 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna i rozstrzygnięcie. Pierwszy z wymienionych elementów powinien zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

Drugi z przywołanych elementów – rozstrzygnięcie, jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym z zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

W zakresie realizacji zadania dotyczącego zapewnienia utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzania sprawozdawczości i przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego z zastosowaniem systemu teleinformatycznego stwierdzono:

1. W sprawozdaniu rocznym MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej-pięniężnych w naturze i usługach za I-XII 2024 r. w dziale III Powody przyznania pomocy społecznej w wierszu 18 pn. *Zdarzenie losowe* w:

- kolumnie 1- liczba rodzin/ogółem,
 - kolumnie 2 - liczba rodzin/w tym na wsi,
 - kolumnie 3 - liczba osób w rodzinach
- wykazano dane niezgodne ze stanem faktycznym.

2. W sprawozdaniu rocznym MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej-pięniężnych w naturze i usługach za I-XII 2024 r. w dziale III Powody przyznania pomocy pomocy społecznej w wierszu 16 pn. *Trudności w przystosowanie do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego* w:

- kolumnie 1- liczba rodzin/ogółem,
 - kolumnie 2 - liczba rodzin/w tym na wsi,
 - kolumnie 3 - liczba osób w rodzinach
- wykazano dane niezgodne ze stanem faktycznym.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej, Gmina ma obowiązek sporządzania i przekazywania do Wojewody sprawozdań, które winny być sporządzane

rzetelnie z uwzględnieniem danych liczbowych dotyczących rzeczywistej liczby przyznanych w danym okresie sprawozdawczym świadczeń oraz realizowanych zadań.

Niezależnie od powyższego stwierdzono, że w skontrolowanych decyzjach ustalających odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej rozstrzygano również o obowiązku gminy do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca w placówce.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1690 ze zm.) zmieniono brzmienie art. 59 ust. 1 ustawy na: *Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej*". Powyższy przepis pozwala na ustalenie właściwości miejscowej organu uprawnionego do wydania decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzji o ustaleniu opłaty mieszkańca za pobyt w placówce - nie nakłada on obowiązku wydania decyzji o ustaleniu opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej w stosunku do osób innych niż osoba kierowana do domu pomocy społecznej. W związku z powyższym na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy powinna zostać wydana decyzja zawierająca rozstrzygnięcie co do wysokości opłaty obciążającej osobę przebywającą w domu pomocy społecznej.

W art. 61 ust. 1 ustawy wskazano enumeratywnie krąg podmiotów zobowiązanych do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej. Są nimi w kolejności: mieszkaniec domu pomocy społecznej, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, małżonek, zstępni przed wstępnymi oraz gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Zasada kolejności przyjęta w omawianym przepisie oznacza, że w sytuacji, gdy osoba umieszczona w domu pomocy społecznej nie jest w stanie ponosić kosztów pobytu w placówce, obowiązek wnoszenia opłat spoczywa na małżonku, w następnej kolejności na zstępnych, w dalszej kolejności na wstępnych, a jeszcze w dalszej – na gminie, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Zgodnie z 61 ust. 3 ustawy w przypadku, gdy osoby zobowiązane do ponoszenia opłaty nie wywiązują się ze swego obowiązku, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

Przepisy ustawy o pomocy społecznej nie zawierają podstawy do rozstrzygania o obciążeniach gminy na rzecz domu pomocy społecznej, gdyż obowiązek wnoszenia odpłatności przez gminę jest obowiązkiem wynikającym bezpośrednio z przepisów prawa i nie wymaga konkretyzacji poprzez wydanie jakiegokolwiek decyzji administracyjnej.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieprawidłowe ustalenie odpłatności Strony za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych.
2. Brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych
3. Przyznawanie usług opiekuńczych i usług sąsiedzkich bez przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej.
4. Brak wskazania daty odbioru decyzji administracyjnych wydanych w zakresie przyznania pomocy w formie zasiłku stałego.
5. Błędne sformułowanie podstawy prawnej i rozstrzygnięcia w decyzjach administracyjnych dotyczących przyznania pomocy w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
6. Nierzetelne sporządzenie sprawozdań: MRPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2024 r.

W celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. Jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego, ustalać opłatę nie wyższą niż 30 % dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie osoby skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych.
Podstawa prawna: art. 97 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej.
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Kontynuować działania zmierzające do realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym, dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.
Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej.
Termin wykonania: do 28 lutego 2026 r.
3. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom, a gdy Strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.
Podstawa prawna: art. 39, art. 40, art. 42 § 2, art. 46 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
4. Usługi opiekuńcze i usługi sąsiedzkie przyznawać po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydaniu decyzji administracyjnej.
Podstawa prawna: art. 5 ust. 4 pkt 1, art. 59 ust. 1 i art. 106 ust. 1 i 4 pkt ustawy o pomocy społecznej.
Termin wykonania: na bieżąco.
5. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało niedomówień i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Winno odzwierciedlać i być zgodne z normami prawa powszechnie obowiązującego i normami prawa miejscowego. Powinno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na Stronę nałożone.
Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5 i pkt 6 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
6. Sprawozdawczość przekazywaną do Wojewody sporządzać w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach wykazywać dane zgodne ze stanem faktycznym.
Podstawa prawna: art. 18 ust. 1 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej.
Termin wykonania: na bieżąco.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Dyrektora jednostki kontrolowanej, drugi do Burmistrza Gminy Prusice, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Oleniarczyk
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:
1. Burmistrz Gminy Prusice
2. a/a